

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *A Tabán lebontása előtt gondoskodni fognak a tabáni épületek emlékének megőrkítéséről*

Forrás: *Városi Újság*

Bp
(Hely)

1927. 12. 10.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

725.091

Hely

Idő

"1927"

Személy

A Tabán lebontása előtt gondoskodni fognak a tabáni épületek emlékének megőrkítéséről

Hatvanöt épületet részesítenek fokozott védelemben a műemlékekre felügyelő bizottság határozata alapján

A művészettörténet fejlődésével kapcsolatosan a művészeti, vagy történeti szempontból értékes építészeti emlékeknek a pusztulástól való megőrzésére a XIX. század eleje óta valamennyi állam törvényhozási vagy közigazgatási uton gondoskodott műemlékeiről, köztük Magyarország is, ahol a Műemlékek Országos Bizottsága már 1872-ben megalakult, majd pedig törvényes alapot nyert, midőn az 1886. évi XXXIX. tc. az ingatlan műemlékek védelmét megállapította.

Ezek szerint tehát már 55 év óta áll fenn a műemlékek védelmére szervezett bizottság, mégis csak most történik intézkedés arra nézve, hogy Budapest műemlékei összeírassanak s azok épsége biztosításáért. De inkább későn, mint soha.

A városkép romantikájának elnegedhetetlen feltétele középkori fenmaradt építészeti emlékeinek megőrzése. Székesfővárosunknak, — ellentétben a külföld nagyvárosaival — sajnos, alig vannak műemlékei. Ennek a jelenségnek okát részben a tatárulás és a török hódoltság idején át végbevitt pusztításokban kell keresni, részben abban, hogy a romlamosan, szinte az amerikai városok aránya szerint fejlődő Pesten korábban

a legnagyobb kiméletlenséggel pusztították el újabb alkotások kedvéért a régebbi idők emlékeit.

Az új idők áramlata Budát sem kímélte meg jobban. Ennek az állapotnak az volt a következménye, hogy igen sok értékes régi épületet lebontottak, sőt ma-

gának a Várnak klasszikus képét is megbontották oda sem illő épületekkel.

Egyes német városok különös gondnal és féltve őrzik a jellegzetes régi város képét. Sőt vannak olyanok is, mint Nürnberg, ahol a tanács kimondta; az új épületet csak a régi stílus szem előtt tartásával szabad építeni.

A művészeti bizottságban már többször szóba került ez a probléma, míg végre most a szociálpolitikai ügyosztály összeállította azoknak a fővárosi tulajdonban levő épületeknek a jegyzékét, melyek műemlékek, vagy műemlékek számába mennek és így fokozottabb védelmet igényelnek.

Ezeknél az épületeknél a homlokzaton végzett olyan munkáknál, melyek az épület külsejének bármiféle megváltoztatását vonják maguk után, minők az épület festése, diszítés eltávolítása vagy javítása az épület átalakítása stb. a fővárosi műemlékekre felügyelő állandó bizottság véleményét mindig meg kell hallgatni. Hasonló az eset ezeknek az épületeknek lebontásánál is, amit csak abban az esetben szabad végrehajtani, ha abba a bizottság beleegyezett. Ennek a döntésnek bevárása azért is szükséges, hogy a fő-

város számára legalább az épület képét készítsék el, vagy egyes muzeális épületrészek megóvását tegyék lehetővé.

Feltétlenül a műemlékekre felügyelő bizottság hatáskörébe tartozik a közterületeken álló emlékszobrok javítása is.

Osszesen 65 ilyen fokozottabb védelemben részesülő épületet irtak össze.

Ezek között érdekesebbek: a Gellértfürdő, amely a Gellérthegy képenek védelménél számottevő épület. A Szarvas-tér 8. sz. neoklasszikus ház, tipikus erkélyrácsával s azon a nagy budai tűzvészt megőrkítő emléktáblával. A Rudas-fürdő török időből való kupolája. A Horváth-kertben levő Budai Szinkör. A Várszínház. A Várban levő előjárósági baroképület a Szentháromság-téren. A várbeli leánygimnázium. A Szentháromság-utca 1. sz. alatti baroképület, Mátyáskorabeli kötöredékekkel. a Fortuna-u. 4. sz. barokkház. A Citadella. Az Erzsébet kilátótorony. A koronázó főtemplom. Az Arpádházi emlékekben bővelkedő barokstíliú tabáni templom. A krisztinavárosi templom. A neoklasszikus istenhegyi Szt László kápolna, a gellérthegyi sziklakápolna. A F-u. 3. sz. II. ker. előjárósági épület, homlokzatán Buda város címerével. A Fő-u. 68. sz. A régi Szt János kórház. A Batthyány-téri Szent Anna templom. A Fő-utcai Flórián templom. A Margit-köruti Rókus kápolna. A kiskorona-u. 60. sz. alatti neoklasszikus ház. A királydombon 12 ház, melyek alatt az óbudai második amfiteátrum romjai vannak s amelyek lebontása után meg fogják kezdeni itt is az ásásokat. Az ujlaki templom és az óbudai templom, mindkettő barok műemlék. Az óbudai Mária kőkápolna a római vízvezeték oszlopainak maradványával. Az aquincumi

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(O

ásatások. Az Aquincumi Muzeum. A Városház-u. 9—11. sz. barokképület. A régi Piaristaház a Petőfi-téren. Az Ujvárosháza. A belvárosi templom. A Fővárosi Vigadó. A Szt István Bazilika. A régi Ártézi-fürdő. A Fővárosi Muzeum. A terézvárosi templom. A Károly-körut 15. sz. alatti ház. Az erzsébetvárosi templom. A régi képviselőház. A szegényháztéri görög kath. templom. A Mária Terézia templom. A régi gázgyár. Az üllői-uti Mária Terézia laktanya. A Harmat-utcai csöszház Kőbányán. A Szt László-téri templom. A kápolna-téri kápolna.

Az újabb épületeknél is védeni kívánják a városkép összhangját és a házakon elhelyezett dekoratív művészi alkotások javításánál ugyancsak meg kell a bizottság véleményét hallgatni.

A tabáni épületek emlékének megőrzésére külön előterjesztés fog történni, mielőtt ennek a klasszikus városrésznek a lebontása megkezdődik.